

Kilpailukykyneuvosto 29.9.2022

EU:n kilpailukykyneuvosto kokoontuu sisämarkkinat ja teollisuuspolitiikka –asioissa Brysselissä 29.9.2022. Suomea edustaa työministeri Tuula Haatainen.

Ministerit keskustelevat komission asetusehdotuksesta koskien sisämarkkinoiden hätäapuvälinettä (SMEI). Komissio julkaisi ehdotuksen 19.9.2022. Suomi katsoo, että EU:n kriisinsietokykyä tulee kehittää tavalla, joka edistää talouden uudistumista ja turvaa tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla. Painopisteenä tulee olla sisämarkkinoiden toiminnan turvaaminen kriisitilanteissa.

Toinen keskustelu käydään asetusehdotuksesta koskien kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteita ja direktiivin 2009/125/EY kumoamista. Suomi katsoo, että on olennaista kehittää tuotepolitiikan ohjausta, joka kannustaa valmistamaan uudelleenkäytettäviä, kestäviä ja korjattavia sekä muunneltavia, päivitettäviä ja turvallisesti kierrätettäviä tuotteita. Tavoite ekosuunnittelun sääntelyn laajentamisesta energiaan liittyvistä tuotteista muihin tuotteisiin on ajankohtainen ja tärkeä.

Lisäksi Saksa esittelee ehdotuksensa eurooppalaisen muutosteknologioiden allianssin perustamisesta. Epävirallinen lounaskeskustelu käydään sisämarkkinoiden resilienssistä Ukrainan sodan kontekstissa.

Asialista:

Asetus sisämarkkinoiden hätäapuvälineestä - Periaatekeskustelu s. 3

Asetus kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista ja direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta – Periaatekeskustelu s. 7

Muut asiat (aob)

Eurooppalainen muutosteknologioita käsittelevä yhteenliittymä - Saksan valtuuskunnan tiedotusasia s. 11

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/556/2022-TEM-2

Timonen Hannele

16.9.2022

Kilpailukykyneuvosto 29.9.2022, Periaatekeskustelu komission ehdotuksesta sisämarkkinoiden hätäapuvälineeksi

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 29.9.2022

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvostossa käydään puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta julkinen periaatekeskustelu komission 19.9.2022 antamasta asetusehdotuksesta sisämarkkinoiden hätä-apuvälineeksi.

Suomen kanta

Valtioneuvoston 2.5.2022 antaman E-kirjeen (E 57/2022 vp) perusteella Suomi tuo esille seuraavia näkemyksiä:

Sisämarkkinoiden toimivuus on lähtökohta eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyille ja talouden toipumiselle. Poikkeustilanteissa on erityisen tärkeää varmistaa, että tavarat ja palvelut liikkuvat sisämarkkinoilla. Tämä edellyttää nykyisten sisämarkkinasääntöjen tehokasta täytäntöönpanoa ja esteiden poistamista.

Suomi katsoo, että EU:n kriisinsietokykyä tulee kehittää tavalla, joka edistää talouden uudistumista ja turvaa tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla. Kokonaisuuden valmistelussa on huomioitava myös kauppapolitiikka ja yhteistyö kolmansien maiden kanssa.

Suomi korostaa myös yksityisen ja kolmannen sektorin sekä teollisuuden keskeistä merkitystä varautumisessa sekä erilaisiin kysynnän ja tarjonnan häiriöihin vastaamisessa. Unionin tason yhteinen varautuminen kriiseihin ei myöskään korvaa tai rajoita jokaisen jäsenmaan vastuuta omasta kansallisesta varautumisestaan.

Suomen näkemyksen mukaan sen sijaan että välineestä tulisi pysyvä työkalu strategisten riippuvuuksien ratkaisuun, painopisteenä tulee olla sisämarkkinoiden toiminnan turvaaminen kriisitilanteissa.

Välineen toimenpiteiden tulee olla tarkkarajaisia, selkeitä, suhteellisia sekä ajallisesti rajattuja. Välineen käyttöönotossa ja käytössä on tärkeä löytää tasapaino mekanismin tehokkuuden ja oikeasuhtaisuuden välillä. Jäsenvaltioiden vaikutusmahdollisuudet kriisimekanismin käyttöönotossa ja käytössä on turvattava. Valmistelussa tulee arvioida tarkasti suhdetta muuhun unionin sääntelyyn ja kansainväliseen oikeuteen.

Suomi tukee tavoitetta vahvistaa koordinaatiota, yhteistyötä ja tietojenvaihtoa EU-toimielinten, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välillä. On kuitenkin huolehdittava, että toimista kuten seurannasta ja tiedonkeräämisestä ei aiheudu suhteetonta hallinnollista taakkaa talouden toimijoille tai viranomaisille. Lisäksi päällekkäisyyksiä eri toimenpiteiden välillä tulee välttää. Työkalut kuten toimivat ilmoitusmenettelyt ovat tärkeitä vapaan liikkuvuuden edistämiseksi ja tietojenvaihdon kannalta.

Välineen käytön edellytyksenä tulee olla selkeä yhteinen määritelmä kriisistä ja sen tulee olla joustava erityyppisiin kriiseihin. Ehdotuksen pitää perustua laadukkaaseen vaikutustenarviointiin ja kattavaan analyysiin eri kriisien vaikutuksista sisämarkkinoiden toimintaan.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja neuvoston politiikkakeskustelua varten 12237/22

Puheenjohtaja on laatinut tausta-asiakirjan kilpailukykyneuvostossa sisämarkkinoiden hätäapuvälineestä käytävää keskustelua varten. Puheenjohtaja toteaa, että koronapandemian aikana jäsenvaltioiden välisen viestinnän ja kriisinhallinnan koordinoiminen puute haittasi merkittävästi tavaroiden, palvelujen ja henkilöiden vapaata liikkumista ja häiritsi toimitusketjuja talouden kustannuksella. Myös Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vaikuttanut merkittävästi ihmisten ja tavaroiden liikkumiseen EU:ssa kaikkien liikennemuotojen osalta.

Puheenjohtaja toteaa viimeaikaisten kriisien perusteella, että päätöksiä on tehtävä nopeasti ja ne on pantava tehokkaasti täytäntöön, mutta samalla on pystyttävä sopeutumaan nopeasti uusiin tilanteisiin. Jotta voidaan taata sisämarkkinoiden moitteeton toiminta hätätilanteissa, on varmistettava oikea-aikaisten, kattavien ja selkeästi jäsenvaltioiden tietojen saatavuus sekä avoimuus kaikkia talouden toimijoita kohtaan. Puheenjohtaja korostaa, että on pystyttävä hyödyntämään myös olemassa olevia mekanismeja sisämarkkinoihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Komissiolla on myös useita aloitteita välineitä kuten sirusäädös ja terveysalan hätätilanteiden valmiusviranomainen (HERA), joilla pyritään vastaamaan eri aloja koskeviin kriiseihin. Sisämarkkinoiden hätäapuväline täydentää niitä.

Puheenjohtaja on esittänyt keskustelun pohjaksi kysymyksen siitä, mitkä sisämarkkinoiden hätäapuvälinettä koskevan asetusehdotuksen osatekijät ovat keskeisiä sisämarkkinoiden häiriönsietokyvyn parantamisen kannalta. Lisäksi puheenjohtaja pyytää

jäsenvaltioilta kertomaan, mitä yhteyksiä ne näkevät sisämarkkinoiden hätäapuvälineellä olevan muihin parhaillaan käsiteltäviin ehdotuksiin.

Komission asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Aloitteen tavoitteena on luoda kokonaisvaltainen rakenne kriisiin varautumiseksi ja vastaamiseksi. Ehdotuksen pääelementit koostuvat neuvoa-antavasta ryhmästä, suunnitelmasta kriiseihin varautumiseksi, kehyksestä sisämarkkinoiden valmiuden vahvistamiseksi (vigilance mode) ja kehyksestä sisämarkkinoiden hätätilanteisiin (emergency mode), mitkä sisältävät omat toimenpiteet.

Komission ehdotuksessa neuvoa-antavan ryhmän tarkoituksena on varmistaa riittävä koordinaatio ja neuvoa komissiota tarkoituksenmukaisista toimenpiteistä kriisien ehkäisemiseksi ja niihin vastaamiseksi.

Ehdotus on sateenvarjoinstrumentti, ja se täydentää olemassa olevia foorumeja ja kriisi-instrumentteja kuten poliittisen kriisitoiminnan integroitu järjestely (IPCR), terveysalan hätätilanteiden valmiusviranomainen (HERA), Euroopan puolijohdeneuvosto ja elintarviketurvan kriisivalmius- ja kriisinhallintamekanismi (European Food Security and Crisis Response Expert Group).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on todennäköisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 114 artikla. Artiklan tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja varmistaa lainsäädännön yhtenäinen ja syrjimätön soveltaminen unionissa.

Lisäksi oikeusperustana on SEUT:n 21 artikla henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ja 45 artikla työntekijöiden vapaata liikkuvuudesta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen vastuuvaiokuntaa eikä esittelijää ole vielä valittu.

Kansallinen valmistelu

EU-8 kilpailukykyjaosto 16.9.2022

EU-ministerivaiokunta 23.9.2022

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 23.9.2022

Asiasta on toimitettu eduskunnalle E-kirjelmä E 57/2022 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Työ- ja elinkeinoministeriö järjestää asetusehdotuksesta sidosryhmäkuulemisen 27.9.2022.

Asiakirjat

Puheenjohtajan 14.9.2022 antama tausta-asiakirja kilpailukykyneuvostoon, 12237/22

COM(2022) 459 final, komission ehdotus sisämarkkinoiden hätäapuvälineeksi

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Johtava asiantuntija Hannele Timonen, [hannele.timonen\(at\)gov.fi](mailto:hannele.timonen(at)gov.fi), puh. 050 381 5807
Eriyisiasiantuntija Isabella Paju, [isabella.paju\(at\)gov.fi](mailto:isabella.paju(at)gov.fi), puh. 050 310 5326

VAHVA-tunnus

EU/556/2022

Liitteet**Viite**

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/977/2022-TEM-2

Melkas Eriika

19.9.2022

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista ja direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 29.9.2022

Eduskuntatunnus

U44/2022vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvostossa käydään puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta julkinen politiikkakeskustelu komission ehdotuksesta asetukseksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista ja direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta.

Asian käsittely neuvostossa on käynnistynyt heinäkuussa 2022.

Suomen kanta

Valtioneuvoston 25.5.2022 antaman U-kirjelmän perusteella Suomi tuo esille seuraavia näkemyksiä (U44/2022 vp).

Suomi pitää tärkeänä EU:n kiertotalousaloitteiden painotuksia tuotepolitiikkaan ja kestäväan tuotesuunnitteluun. Tavoite ekosuunnittelun sääntelyn laajentamisesta energiaan liittyvistä tuotteista muihin tuotteisiin on ajankohtainen ja tärkeä. Sääntelyn keskeisiä tavoitteita tulee olla luonnonvarojen säästeliäs ja resurssitehokas käyttö, tuotteiden käyttöiän pidentäminen, kierrätysmateriaalien osuuden käytön lisääminen sekä haitallisten aineiden vähentäminen.

Suomi pitää hyvänä, että keskeiset toimenpiteet ovat kustannustehokkaita, kohdistetaan paljon resursseja käyttöviin toimialoihin, ja tarjoavat mahdollisuuksia uusiin liiketoimintamalleihin ja markkinoihin. Suomi katsoo, että on olennaista kehittää tuotepolitiikan ohjausta, joka kannustaa valmistamaan uudelleenkäytettäviä, kestäviä ja

korjattavia sekä muunneltavia, päivitettäviä ja turvallisesti kierrätettäviä tuotteita. Tulee myös pyrkiä poistamaan esteitä näiltä ja estämään uusien esteiden syntymistä.

Delegoiduilla säädöksillä siirretään komissiolle merkittävässä määrin päätösvaltaa jäsenmailta. Osin nämä delegoinnit ovat varsin laajoja. Kun asetusehdotuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, mitä tuoteryhmiä tulevat delegoidut säädökset tulisivat koskemaan, jää asetusehdotuksen perusteella epäselväksi keskeisiä kysymyksiä sen arvioinnin kannalta, kuten soveltamisala. Suomi katsoo, että delegoitujen säädösten sijasta tuoteryhmäkohtaisten vaatimusten säätämiseen tulisi ensisijaisesti käyttää nykytilaa vastaten täytäntöönpanosäädöksiä, joiden päätöksentekomenettelyssä jäsenvaltioilla on enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa.

Suomi pitää tarpeellisena huolehtia, ettei päällekkäisyyksiä muun sääntelyn kanssa synny ja pitää sääntelyn selkeyttä ensiarvoisen tärkeänä.

Suomi katsoo lisäksi, että markkinavalvontaan ja muuhun kansalliseen viranomaistoimintaan tulee varmistaa riittävät resurssit. Ekosuunnittelun laajeneminen tarkoittaisi käytännössä markkinavalvonnan tehtävien ja EU-tason säädösvalmisteluvastuiden lisääntymistä. Yksityiskohtaisia vaatimuksia asetettaessa tulisi ottaa huomioon niiden tosiasiallinen valvottavuus.

Sääntelyn kustannustehokkuus tulee ottaa jatkossakin huomioon, ja vaatimuksilla tulee vaikuttaa todistettavasti materiaalitehokkuuden parantamiseen tai muiden ympäristövaikutusten pienentymiseen. Vaatimuksia, joille ei ole osoitettavissa relevanttia vaikutusta tuotteen elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin, ei tule säätää. Annettaville vaatimuksille on myös oltava osoitettavissa selkeä tarve. Tarpeettoman hallinnollisen taakan aiheutumista tulee välttää.

Suomi katsoo, että delegoiduissa säädöksissä esitettävät vaatimukset voivat työllistää yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä, paljon, joten yrityksille tulee antaa riittävästi työkaluja osaamisen parantamiseksi sekä hallinnollisen taakan pienentämiseksi. Myös kuluttajille tulee tarjota tietoa. Suomi korostaa myös tarvetta varmistaa asiantuntemuksen, kuten ICT-osaamisen, oikea-aikainen saatavuus yrityksille niin uuden asetuksen kuin sen nojalla annettavien delegoitujen säädöstenkin kohdalla.

Suomi pitää digitaalista tuotepassia sinänsä hyödyllisenä työkaluna, mutta korostaa, että tuotepassiin sisältyvien tietojen tulee olla merkityksellisiä sen tarkoituksen saavuttamisen kannalta. Suomi katsoo, että myös tuotepassin kustannustehokkuus tulee ottaa tulevassa sääntelyssä huomioon. Edelleen, Suomi katsoo, että kuluttajille jaettavan tiedon tulee olla oikeellista, luotettavaa, turvallista ja ymmärrettävää.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotuksessa (COM(2022) 142 final) esitetään voimassa olevan energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY (ekosuunnitteludirektiivi) kumoamista ja korvaamista uudella asetuksella kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista.

Uudella asetuksella ehdotetaan laajennettavaksi sääntelyn soveltamisalaa siten, että asetus koskisi tuotteita yleensä, ei ainoastaan energiaan liittyviä tuotteita. Tuote-käsitteen piiristä suljettaisiin kuitenkin pois ruoka, rehu, ihmisten ja eläinten lääkkeet, elävät kasvit, eläimet ja mikro-organismit, ihmisestä peräisin olevat tuotteet sekä kasvien ja eläinten tulevaan lisääntymiseen välittömästi liittyvät tuotteet.

Komission ehdotuksen tavoitteena on tehdä kestävästä tuotteista normi EU:n markkinoilla ja pienentää niiden yleisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia. Ympäristöpoliittisten tavoitteidensa lisäksi asetusehdotus tavoittelee tavaroiden vapaan liikkuvuuden ja sisämarkkinoiden vahvistamista. Asetusehdotuksen 3 artiklan mukaan asetuksen soveltamisalaan kuuluva tuote voitaisiin saattaa markkinoille EU:ssa ainoastaan, jos se täyttää asetuksessa ja sen nojalla annettavissa delegoiduissa säädöksissä säädetyt edellytykset. Toisaalta jäsenvaltiot eivät myöskään voisi estää vaatimukset täyttävien tuotteiden pääsyä markkinoille.

Ehdotettu asetus nostaisi kiertotalouden aiempaa vahvemmin energiatehokkuuden rinnalle ekosuunnittelussa. Ekosuunnitteluvaatimuksia voitaisiin jatkossa asettaa tuotteen elinkaaren kaikkiin vaiheisiin liittyen, esimerkiksi tuotteiden kestävyys, korjattavuus, kierrätettävyyden tai kierrätysmateriaalien käyttöön liittyen.

Puheenjohtaja ehdottaa politiikkakeskustelussa keskityttäväksi seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten ekosuunnitteluvaatimukset, digitaalinen tuotepassi ja muut ekosuunnitteluasetukseen ehdotetut asiat vaikuttavat, yhdessä markkinavalvonnan kanssa, sisämarkkinoiden parempaan toimivuuteen ja kestävien tuotteiden vapaaseen liikkuvuuteen? Kuinka ne voivat myötävaikuttaa eurooppalaisen teollisuuden digitalisaatioon ja sen kilpailukykyyn ja resilienssin parantamiseen?
2. Mikä tulisi kunkin toimijan rooli olla ja miten toimivalta tulisi jakaa, jotta varmistettaisiin tuotekohtaisten vaatimusten tehokas antaminen ja asetuksen luomien välineiden oikea soveltaminen?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on todennäköisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 114 artikla. Artiklan tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja varmistaa lainsäädännön yhtenäinen ja syrjimätön soveltaminen unionissa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen vastuuvaliokuntaa eikä esittelijää ole vielä valittu.

Kansallinen valmistelu

EU-8 kilpailukykyjaosto 16.9.2022

EU-ministerivaliokunta 23.9.2022

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 23.9.2022

Asiasta on toimitettu eduskunnalle U-kirjelmä U 44/2022 vp.

Asiakirjat

COM(2022) 142 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Eriika Melkas, TEM, eriika.melkas(at)gov.fi, puh. 040 194 7591

VAHVA-tunnus

EU/977/2022

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet**Viite**

EU:n kilpailukykyneuvosto 29.9.2022; sisämarkkinat ja teollisuuspolitiikka; asiak kohta tiedotusasiat (AOB)

EU:n kilpailukykyneuvosto (sisämarkkinat, teollisuuspolitiikka) 29.9.2022

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston sisämarkkinoista ja teollisuuspolitiikasta vastaavien ministerien kokouksessa 29.9.2022 on asiak kohta tiedotusasiat (any other business, AOB), jossa on tällä kertaa yksi asia.

Tiedotusasia-kohdassa ei tehdä päätöksiä tai käydä keskustelua, vaan tässä komissiolla sekä jäsenvaltioilla on mahdollisuus tuoda esiin yksittäisiä tärkeäksi katsomiaan asioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi Saksan valtuuskunnan tiedotusasian.

Pääasiallinen sisältö

Eurooppalainen muutosteknologia-allianssi
Saksan valtuuskunnan tiedotusasia

Saksa ehdottaa, että komissio perustaisi uuden muutosteknologioiden eurooppalaisen allianssin. Ehdotuksen mukaan allianssi hyödyttäisi sekä jäsenvaltioita että EU:ta kokonaisuudessaan taloudellisen, geopoliittisen ja kestävyuden näkökulmasta. Allianssi tukisi muutoksen johtamisessa, mahdollisten ongelmien ennakoinnissa ja se vaikuttaisi uusien ilmastoystävällisten liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämiseen.

Ehdotusta perustellaan sillä, että jotta tavoitteisiin fossiilisten energiamuotojen käytön ja riippuvuuden vähentämisestä päästään, tulee uusiutuvien energiajärjestelmien ja muiden

muutosteknologioiden (esim. tuuli- ja aurinkoenergiajärjestelmät, sähköverkkolaitteet, lämpöpumput, elektrolyysit) olla nykyistä huomattavasti paremmin saavutettavissa. Saatavuuden parantamisen keskeinen edellytys on ehdotuksen mukaan EU:n tuotantokapasiteetin merkittävä kasvattaminen. Ehdotuksessa kuvataan aiemman akku-allianssin hyviä tuloksia.

Saksa ehdottaa, että allianssi, joka toimisi Euroopan komission johdolla ja johon osallistuvat relevantit sidosryhmien edustajat koko arvoketjun osalta, aloittaisi työnsä laatimalla vision sekä strategisen toimenpidesuunnitelman muutosteknologioiden tuotantoon, kauppaan ja käyttöönottoon tarvittavista konkreettisista edellytyksistä (esim. investoinnit, hankeputki, sääntelymuutokset).

Kansallinen valmistelu

Osana kilpailukykyneuvoston valmistelua:

EU-ministerivaliokunta 23.9.2022

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 23.9.2022

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anita Silanterä, TEM, anita.silantera@gov.fi, 0295 047 256
Taru Löyttymäki, TEM, taru.loyttymaki@gov.fi, 0295 047 177

VAHVA-tunnus

EU/547/2022
EU/345/2022

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet